

စာရေးသူထံမှ

(၁)

ချစ်စွာသော စာရှုသူ ...

အဆွေ၏ လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိနေသော ဤစာအုပ်၏ စာမျက်နှာ တစ်ခုခုကို ဖတ်ရှုရင်း အဆွေသည် မြန်မာ့သမိုင်းတစ်ခေတ်တွင် ထင်ရှားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး၏ အသံကို မလွဲမသွေ ကြားယောင်မိ ပေလိမ့်မည်။ အလားတူပင် ... ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဉ်သည် ၊ အဆွေ၏ ခံစားတတ်သော နှလုံးသားကို လှုပ်ရှားလာစေအောင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပြုစားဆွဲဆောင်ပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် ... အဆွေ၏ အာရုံတံခါးကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ၊ နီးကြားလာစေအောင် ‘ထိ’ ‘ခေါက်’ နေပေ လိမ့်မည်။

အကြောင်းမူ ...

အဆွေဖတ်ရှုနေသော အကြောင်းအရာထဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ၊ မြန်မာ့သမိုင်းခေတ် တစ်ခေတ်တွင် ၊ ထူးခြားထင်ရှားထက်မြက်ခဲ့သော သမိုင်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။

(၂)

စာရေးသူသည် ၊ သမိုင်းသုတေသီတစ်ဦးတော့ မဟုတ်ပေ။ သမိုင်း
ဘာသာရပ်ကို ဝင်စားသူ၊ လေ့လာသင်ယူဖူးသူ၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်များကို ချ
ဦးကပ်ခံစားတတ်သူ၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်များ ထဲမှ ပေးအပ် လာသည့် သင်ခ
န်းစာများကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ၊ ဆင်ခြင်နိုင်တတ်သူ တစ်ဦးသာ
ဖြစ်ပေ သည် ။ ရင်ခုန်လှုပ်ရှားဖွယ် သမိုင်းကြောင်းများကို လေ့လာဖတ်
ရှုရင်း၊ စာရေးသူ၏ ရင်သို့ ရိုက်ခတ် လာသော နိုင်ငံသမိုင်းဖြစ်ရပ်အချို့
ပေါ်တွင် ၊ သမိုင်းအသိ၊ သမိုင်းအတွေး၊ သမိုင်းအမြင်ဖြင့် ရက်ဖောက်၍
မဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါးများ အဖြစ် အခါအားလျော်စွာ ရေးသားဖြစ်ခဲ့သည် ။

ဤစာအုပ်သည် စာရေးသူ ရေးသားဖြစ်ခဲ့သော သမိုင်းနောက်ခံ
ဆောင်းပါးများ ထဲမှ အချို့ကို စုစည်းထားခြင်းဖြစ်သည် ။
ထိုဆောင်းပါးများ ထဲမှ အကြောင်းအရာများ သည် အဆွေ၊ ‘လေ့လာသိ
ရှိ ပြီးသား’ လည်း ဖြစ်နိုင်ပေသည် ။ အဆွေ ‘မသိရသေးသော’ အကြော
င်းချင်းရာများ လည်း ဖြစ်နိုင် ပေသည် ။

မည်သို့ဆိုစေ ...

ဤစာအုပ်ထဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ သည် သူတို့ ခေတ်၊ သူတို့ အခါက၊ သူတို့
လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသလောက်၊ လုပ်နိုင်သလောက်၊ အမျိုးဘာသာ သာသနာနှ
င့် နိုင်ငံတော်အတွက်၊ အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည် ကိုမူ၊
လက်ခံကြရမည်သာ ဖြစ်ပေသည် ။ သူတို့ ၏ ဆောင်ရွက်မှုများ သည်
ယခုအခါတွင် ခိုင်ခံ့သော သမိုင်းမှတ်တမ်းများ ဖြစ်နေချေပြီ။ သူတို့ သ
ည် ... သူတို့ ရှင်သန်ခဲ့သော ဝန်းကျင်တွင် ၊ သမိုင်းဝင် ဆောင်ရွက်ချက်
များ နှင့်အတူ၊ လေးနက်ခိုင်ကျည်သော ဂန္ထဝင်စကားတွေ၊ မြောက်မြား
စွာ ပြောကြားခဲ့ကြပေသည် ။ စာရေးသူသည် သူတို့ ပြောကြားရစ်ခဲ့
သော စကားသံများကို ကြားယောင်မိ ရာမှ ၊ ထိုစကားသံများကို သမိုင်း

တစ်ခေတ်၏ ပွဲတင်သံများ အဖြစ် စာပေရသဖြင့် ထုံမွမ်းဖန်တီးထား ခြင်းဖြစ်သည်။ ။

ချစ်စွာသော စာရှုသူ ...

ဤစာအုပ်ပါ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုသည် ၊ အဆွေ၏ နှလုံးသားကို တစ်စုံတစ်ရာ ထိရှု လှုပ်ရှားလာစေအောင် ပုတ်နှိုးနိုင်မည်ဆိုပါက၊ စာရေးသူအဖို့ စာပေတာဝန်တစ်ရပ်ရပ်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပြီဟု ဆိုလိုက်ချင်ပေသည်။ ။

မှော်ဝန်းကြည်မြတ်

ပါဒရုပ်ပုံလွှာ (သို့မဟုတ်) သီဟနန္ဒ ဝိညာဉ်မြို့တော်

(၁)

"သီဟနန္ဒဆိုတာ ... ဘာလဲ" တဲ့ ။

ကျွန်တော် ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ စာပေဗိမာန်စာမူပြိုင်ပွဲတွင် "သီဟနန္ဒမျိုးဆက်သစ်" လူငယ်ဝတ္ထု တိုများ ဖြင့် လူငယ်စာပေဒုတိယဆု ဆွတ်ခူးရရှိပြီးနောက်ပိုင်းတွင် စာပေမိတ်ဆွေများ နှင့် ရင်းနှီးသူ များက မကြာခဏ မေးမြန်းခဲ့ကြသည့် မေးခွန်းတစ်ခုဖြစ်သည် ။

သည် လို မေးမြန်းစေ့ငုလာကြတော့ "သီဟနန္ဒ" ဟူသောအမည်ကို ဂုဏ်ယူစွာဖြင့် သုံးနှုန်းခဲ့ သော ကျွန်တော့်အနေဖြင့် တတ်နိုင်သလောက် ရှင်းလင်းပြောကြားရန် တာဝန်ရှိလာသည် ။

သို့ဖြင့် ...

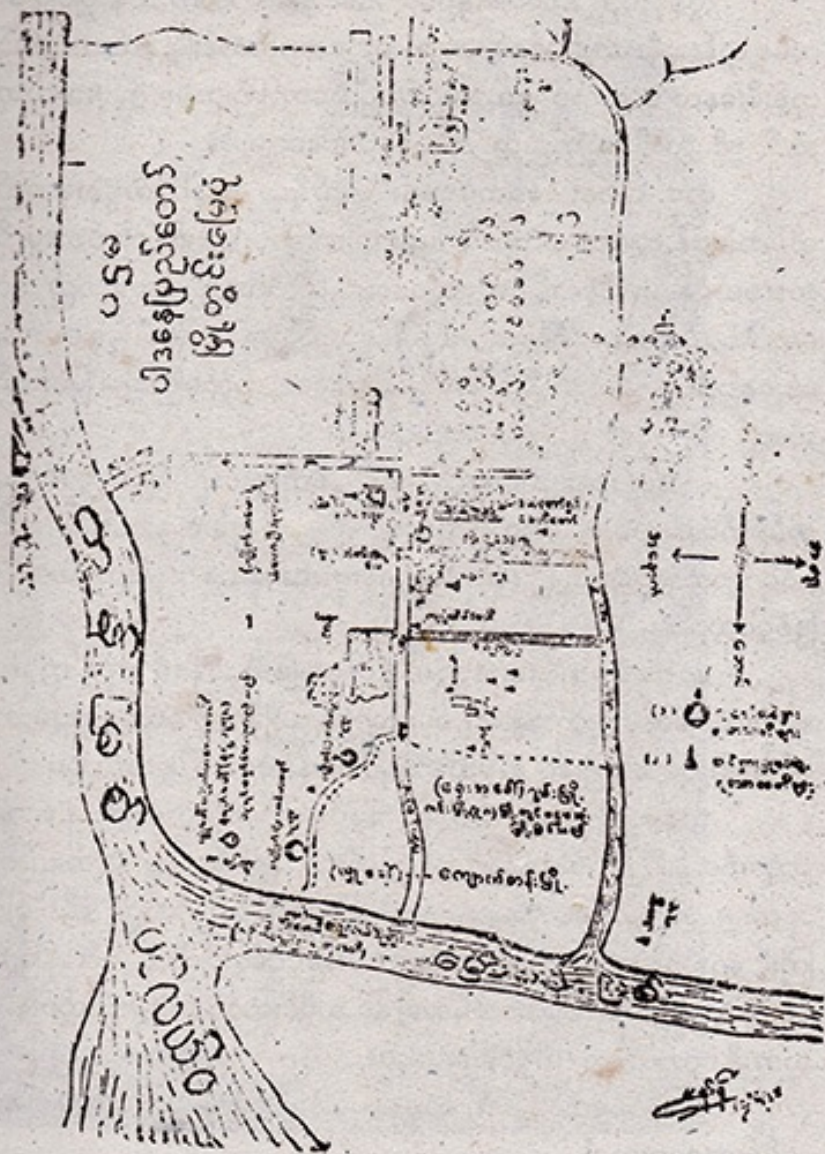
"ယခု ... သန်လျင်ကျောက်တန်း ကုန်းတန်းဒေသသည် ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက သားရဲ တိရစ္ဆာန်ကြီးများ ကျက်စားခဲ့ရာ ကျွန်းကြီးတစ်ခုဖြစ်၍ 'သီဟဒီပ' ဟု အမည်တွင် ခဲ့ကြောင်း၊ 'သီဟဒီပ' တွင် ရှေးမွန်လူမျိုးများ နှင့် ကရင်တိုင်းရင်းသားများ စုပေါင်းပြီး မြို့ပြနိုင်ငံတော် တည်ထောင်ခဲ့ကြဖူးကြောင်း၊ ပါဒနိုင်ငံတော်ဟု ခေါ်တွင်ကြောင်း၊ ပါဒသည် အောက်မြန်နိုင်ငံတွင် ခေတ်တစ်ခေတ်အဖြစ် ကြီးကျယ်ခမ်းနားထင်ရှားခဲ့ဖူးကြောင်း၊ ပုဂံခေတ် မတိုင်မီကပင် ပျူခေတ်နှစ်

င့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်ခဲ့ဖူးကြောင်း၊ ပါဒနိုင်ငံတော်၏ သက်တမ်းသည် အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ‘သီဟနန္ဒ’ သည် ပါဒနိုင်ငံတော်၏ မြို့တော်ဖြစ်ကြောင်း၊ သန်လျင်-ကျောက်တန်းသွား မော်တော်ကားလမ်းနံဘေး၊ ကျောက်တန်းမြို့အဝင်တွင် တည်ရှိသော ‘ပါဒကြီး’ ရွာသည် ရှေး ‘ပါဒ’ ၏ ကမ္ပည်းအမည်သစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရှေး ‘သီဟနန္ဒ’ မြို့တော် ၏ မြို့ရိုးဟောင်း နန်းတော်ရာ စသည့် ရုပ်ကြွင်းအပိုင်းအစများကို သန်လျင်၊ ကျောက်တန်း ဝန်းကျင်တွင် လေ့လာတွေ့မြင်နိုင်သေးကြောင်း" စသည် ဖြင့် ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့ရသည်။ ။

အချို့က ... ဤမျှ သမိုင်းအခိုင်အခံ့ရှိခဲ့သည့် ‘ပါဒနိုင်ငံတော်’ အကြောင်းကို စာဖတ် ပရိသတ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိရှိစေရန် စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ပြုစုရေးသားသင့်ကြောင်း အကြံ ဉာဏ်ပေးကြသည်။ ။ အချို့ကလည်း နိုင်ငံတော် ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ စိတ်ဝင်တစား ရှိလာ စေရန် အထောက်အထားနှင့်တကွ တင်ပြသင့်ကြောင်း၊ ဖြစ်နိုင်လျှင် ပဲခူးမှ ဘုရင့်နောင် မင်းတရား ကြီး၏ ကမ္ဘောဇသာဒီ နန်းတော်ရာကို သမိုင်းအထောက်အထားများ ဖြင့် လေ့ လာပြီး တူးဖော် သကဲ့သို့ ပါဒနိုင်ငံတော်၏ သီဟနန္ဒမြို့ဟောင်းကို တူးဖော်ကြည့်စေလိုကြောင်း ... စသည် ဖြင့် အပြုသဘောဖြင့် တိုက်တွန်းပြောဆိုကြသည်။ ။

စင်စစ် ကျွန်တော်သည် တစ်ချိန်က ဘုန်းမီးနေလ တောက်ပစွာဖြင့် လက်နက်နိုင်ငံတော်ကြီး တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ပါဒနိုင်ငံ၊ ပါဒခေတ်၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုကို အကျဉ်းမျှ လေ့လာသိရှိထားသူ တစ်ယောက်အနေဖြင့် ‘ပါဒ’ ကို လူသိရှင်ကြားဖြစ်လာစေရန် ရည်သန်ပြီး နှစ်အတန်ကြာကပင် ကြိုးပမ်းခဲ့ဖူးသည် ။ စာနယ်ဇင်းအချို့တွင် ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတိုများ ရေးသားတင်ပြခဲ့ဖူးသည်။ ။ မည်သို့ဆိုစေ ...

ကျွန်တော်သည် မှော်ဝန်းကျောက်တန်းသား တစ်ဦးအနေဖြင့် ပါဒနိင်ငံ
တော်နှင့် ‘သီဟနန္ဒ’ မြို့တော်၏ လွမ်းမောဖွယ်၊ ကြေကွဲဖွယ်၊ ဇာတိမာန်
တက်ကြွဖွယ်ပုံရိပ်ဟောင်းအချို့ကို လက်လှမ်းမီသရွေ့ လေ့လာတင်ပြ
လိုက်ရပေသည် ။

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ကျော်လောက်က သန်လျင်မြို့၏ အရှေ့ယွန်းယွန်း ဆယ်မိုင် ခန့်အကွာ ယခု ကျောက်တန်းမြို့နယ်အတွင်း၌ ဘုန်းမီးနေလ တောက်ပခဲ့သော မင်းနေပြည်တော် ကြီးတစ်ခု ရှိခဲ့ဖူးသည် ဟု ဆိုပါလျှင် လက်ခံယုံကြည်သူ အလွန်နည်းပါးချေမည်။

ယခု ရတနာပုံရေတပ်စခန်း တည်ရှိရာ သန်လျက်စွန်းမှ သည် ဆိပ်ကမ်းဝန်းကျင် တစ်လျှောက် ဖြစ်ရေစီးကြောင်းများ ၏ တိုက်စားမှုကို ကာကွယ်ရန် အဆင့်ဆင့် ပြေလျှောလျှော ညီညီညာညာ စီထားသည့် ဂဝံကျောက်ချပ်လွှာများ (ရွှံ့နွံများ ဖုံးလွှမ်းနေသည်) မှာ ဖော်ပြပါ ရှေးဟောင်း မင်းနေပြည်တော်ကြီး၏ မြို့ရိုးမှ ကျောက်တုံးကျောက်စိုင်ခဲကြီးများ ဖြစ်သည် ဆိုလျှင် ပို၍ ပင်အံ့ဩမိကြပေလိမ့်မည်။

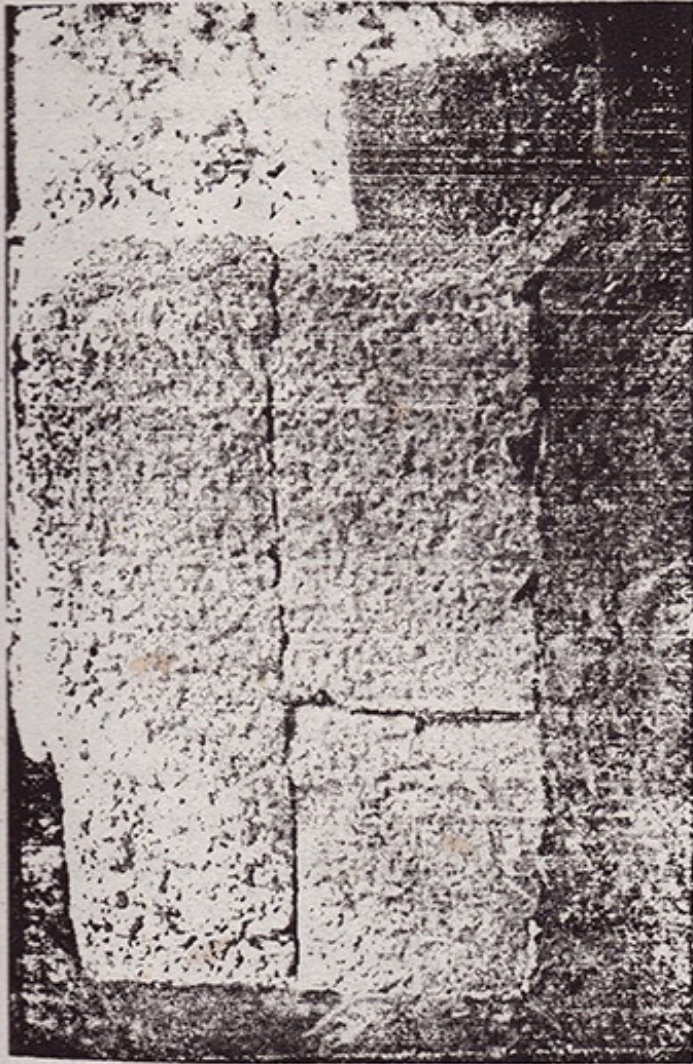
ယင်းမင်းနေပြည်တော်ကြီးသည် စိတ်ကူးယဉ်ပုံပြင် ဒဏ္ဍာရီထဲမှ အိပ်မက်နေပြည်တော် မဟုတ်။ သန်လျင် ကျောက်တန်းကုန်းတန်းပေါ်တွင် ဂဝံကျောက်ယဉ်ကျေးမှုကြီးနှင့်အတူ မွေးဖွား လာသော နေပြည်တော်ကြီးဖြစ်ပေသည် ။

ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာကို နင်းချေဖြတ်သန်းခဲ့သည့် ‘ကာလရထားယဉ်’ ပေါ်မှ လူသားများ ၏ မေ့လျော့စွန့်ပယ်ခြင်းကို ခံယူနေရရှာသော မင်းနေပြည်တော်ကြီး၏ အမည်နာမမှာ ‘ပါဒနိုင်ငံ တော်’ ဟူသတည်း။

သန်လျင်-ကျောက်တန်း မော်တော်ကားလမ်း၏ နံဘေး၊ ကျောက်တန်းမြို့နယ်အတွင်း၌ ‘ပါဒကြီး’ ဆိုသော ရွာကြီးတစ်ရွာ၏ အမည်ကို ဘုရားဖူးခရီးသွား အတော်များများ သိရှိကြမည် ဖြစ်သော်လည်း ထို ‘ပါဒကြီး’ ရွာသည် ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက ပါဒနိုင်ငံတော်ကြီး၏ မင်း

နေပြည် တော်ကြီးဖြစ်ခဲ့သည် ကိုမူ ဒေသခံအချို့နှင့် သမိုင်းရာဇဝင်
လေ့လာလိုက်စားသူအချို့လောက်သာ သိနိုင်ကြပေမည်။

ပါဒနိုင်ငံတော်ကြီး၏ ရာစုနှစ်ပေါင်းများ စွာမှ သမိုင်းစာမျက်နှာ အ
ပိုင်းအစများ သည် ...

အလျား ၃-တောင် လက် ၄-သစ်၊ အနံ ၁-တောင် လက် ၄-သစ်ရှိ၊ နှစ်ပေါင်း ၁၇၀၀-ကျော်က ပါဒဘုရင်များ ပြုလုပ်ခဲ့သော ဂံကျောက်အုတ်ကြီး။

အလျား ၃-တောင် လက် ၄-သစ်၊ အနံ ၁-တောင် လက် ၄-သစ်ရှိ၊ နှစ်
ပေါင်း ၁၇၀၀-ကျော်က ပါဒဘုရင်များ ပြုလုပ်ခဲ့သော

ဂဝံကျောက်အုတ်ကြီး။

(၃)

အထက်မှာ ပုဂံ၊ အောက်မှာ ပါဒ၊

အထက်မှာ အရိမဒ္ဒန၊ အောက်မှာ သီဟနန္ဒ။

ဖော်ပြပါ စကားစုကလေးကို ကြားဖူးကောင်း ကြားဖူးကြပေလိမ့်မည်။ "မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထက်အညာဒေသတွင် ‘အရိမဒ္ဒန’ ခေါ် ပုဂံနေပြည်တော်ကြီး ကြီးကျယ်ခမ်းနားခဲ့သလို မြန်မာ နိုင်ငံတော်အောက်ပိုင်းတွင် လည်း ‘သီဟနန္ဒ’ ခေါ် မင်းနေပြည်တော်ကြီး စည်ကားခဲ့သည် ... ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပင်။

အနုရုဒ္ဓါ၊ ကျန်စစ်သား၊ အလောင်းစည်သူ စသော ပုဂံမင်းမြတ်များသည် ပုဂံခေတ် ယဉ်ကျေးမှု၏ ဗိသုကာများ ဖြစ်ကြသလို ‘တိဿဘောဂသေန’ မင်းကြီးအမှူးပြုသော ရှေးဟောင်း မွန်လူမျိုးတို့ သည် ပါဒယဉ်ကျေးမှုကို မော်ကွန်းရေးထိုးခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည် ။

စစ်တောင်းမြစ်၏ တစ်ဖက်ကမ်းဆီမှ မွန်လူမျိုးမင်းသားညီနောင်များ ဖြစ်ကြသော ‘တိဿဘောဂသေန၊ တိဿနာဂသေန နှင့် တိဿနရသီဟ’ တို့ သည် နယ်မြေသစ်ရှာဖွေကြရင်းက ယခု သန်လျင်နှင့် ကျောက်တန်းအကြား ‘သီဟဒီပ’ ခေါ် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ ကျက်စားရာ တောကြီးကုန်းတန်းအရပ်တွင် သာသနာသက္ကရာဇ် (၂၃၀) ၌ ပါဒနေပြည်တော်ကြီးကို တည်ထောင်ခဲ့ ကြသည် ။

‘ပါဒ’ ဟူသည် ပါဠိပျက်စကားဖြစ်၍ ‘ရှေးဦးစွာ၊ အစ၊ ပထမ၊ အရင်း

အမြစ်၊ မူလ’ ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရပေသည်။ ။ ထိုနေရာတွင် မွန်လူမျိုးတို့ ပထမဆုံးအကြိမ် မြို့နန်းတည်ထောင် စိုးစံခဲ့ကြ သဖြင့် နိုင်ငံတော်ကို ‘ပါဒ်နိုင်ငံတော်’ ဟု အမည်မှ ညွှ်ခေါ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ။ မြို့တော်၏ အမည်ကို မူလ ‘သီဟဒီပ’ ကို အစွဲပြု၍ ‘သီဟနန္ဒ’ ဟု သမုတ်ခဲ့ရာ မြို့တော်၏ အကျယ်အဝန်းသည် အရှေ့ဘက်တွင် ယခု ‘သုံးခွ’ မြို့ခေါ် ယခင်က ‘ဒုံသတိုင်မြို့’၊ အနောက်ဘက်တွင် ရန်ကုန်မြစ်ဝ အနီးမှ ယခု ‘သီလဝါ’ ခေါ် ‘ဒုံဇိပ်ပြမြို့’၊ တောင်ဘက်တွင် မှော်ဝန်းမြစ်ကမ်းပေါ်မှ ယခု ‘ကျောက်တန်းမြို့’ ခေါ် ‘ဂွမ်းမြို့’၊ မြောက်ဘက်တွင် ယခု ‘သန်လျင်’ ခေါ် ‘ချင်စရင်မြို့’ ထိ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ထားခဲ့သည်။ ။ မြို့တော်ကို ရေကျုံး၊ ညွန်ကျုံး၊ အခြောက်ကျုံးဟူ၍ ‘ကျုံးသုံးတန်’ ဝန်းရံကာ အမြင့် ‘တစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်’ ရှိသော မြေကျောက်မြို့ရိုးကြီးဖြင့် အခိုင်အမာ ကာရံထားခဲ့သည်။ ။ မြို့တော်အတွင်း၌ လည်း အရှေ့နှင့်အနောက်၊ တောင်နှင့်မြောက်၊ ရေကျုံးတစ်တန်စီ တူးစေ ကာ ပင်လယ်သို့ ပေါက်သည် အထိ စီမံထားသည်။ ။ ဆင်တင်းကုပ်မှ ဘုရင့်ဆင်တော်များ ရေကစား ရန် ‘ဆင်ကန်တော်’ ကိုလည်း ဥယျာဉ်ပန်းမန်များ ဖြင့် လှပစွာ ဆင်ယင်မွမ်းမံထားခဲ့သည်။ ။ (ယင်း ဆင်ကန်တော်မှာ ... ယခု ပါဒကြီးရွာနှင့် ကျောက်တန်းအကြား ကျောက်တန်းမြို့အဝင် ဖွဲ့နုဆီစက် နှင့် ကပ်လျက်တည်ရှိနေသော ရေကန်ကြီးဖြစ်သည်။)

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၃၀၀-ကျော်က မွန်နှင့် ကရီလူမျိုး ရှင်ရသေ့တို့
တည်ဆောက် ကိုးကွယ်ခဲ့သော ကျောက်ထီးကြီးပုံ။

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၃၀၀ ကျော်က မွန်နှင့် ကရီလူမျိုး ရှင်ရသေ့
တို့ တည်ဆောက် ကိုးကွယ်ခဲ့သော ကျောက်ထီးကြီးပုံ။

ပါဒမင်းဆက် (၃၄)ဆက်မြောက် ‘အရိနန္ဒရာဇာ’ ခေါ် ‘နရိနန္ဒ’ မင်းလက်ထက်တွင် ပါဒ နိုင်ငံတော်သည် အရှေ့ဘက်နှင့် တောင်ဘက်တွင် ရေး၊ ထားဝယ်၊ မြိတ်အထိ၊ အနောက်ဘက်တွင် ဒလ၊ တံတေးမှ သည် မြောင်းမြ၊ ပုသိမ်အထိ ကျယ်ဝန်းခဲ့သည် ဟု အဆိုရှိခဲ့သည် ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရိုးမ တောင်တန်းကြီးများ ငုပ်လျှိုးရာ ပင်လယ်ကမ်းခြေတစ်လျှောက်၌ ကြီးမားကျယ်ပြန့်စွာ တည်ရှိခဲ့ သော ပါဒနိုင်ငံတော်ကြီးသည် အင်ပါယာတစ်ခုအသွင်ဆောင်ခဲ့ပြီး နယ်နိမိတ်ကိုပင် ကျော်ဖြတ်ကာ အရှေ့ဘက် ခမာနိုင်ငံနှင့် အရှေ့တောင်ဘက် ဝါရမန် ဘုရင်များ ထီးနန်းစိုက်ထူခဲ့ရာ ယခု မလေးရှား ကျွန်းစုသို့တိုင်အောင် တန်ခိုးဩဇာ ပျံ့နှံ့ခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းဟောင်းများ ရှိခဲ့ပေသည် ။

ပါဒဘုရင်များ သည် ရေခြား၊ မြေခြားဝေးလံသော အနွယ်မတူသူ ဘာသာခြား ဘုရင်များ အပေါ် ဩဇာသက်ရောက်စိုက်ထူနိုင်ခဲ့သလို တစ်မြေတည်းနေ၊ တစ်ရေတည်း အတူသောက်နေကြသူ များ ပင် ဖြစ်သော်လည်း သမိုင်းတစ်လျှောက် ‘အနေစိမ်း’ ခဲ့ကြသော မြောက်ဘက် အရပ်မှ ပျူလူမျိုးများ နှင့်လည်း အဆက်အသွယ်ရှိခဲ့လေသည် ။ ပါဒမင်းဆက် (၇)ဆက်မြောက် ‘ဇယသေန’ မင်းကြီးသည် (ပြည်မြို့) သီရိခေတ္တရာ ‘သကျအင်း’ အရပ်တွင် ထီးနန်းစိုက်ထူနေ သော ပျူဘုရင် ‘စူဠာသမ္ဘဝ’ နှင့် ထီးပြိုင်၊ နန်းပြိုင် ထီးဆောင်းမင်းအချင်းချင်း အဆက်အဆံရှိခဲ့ ကြကြောင်း မှတ်သားဖူးသည် ။ (ဇယသေန မင်းကြီး၏ မိဖုရားတစ်ပါးဖြစ်သူ ကရင်တိုင်းရင်းသူ ‘မိတနွံ’ ၏ ကောင်းမှုတော်တစ်ဆူဖြစ်သည့် ယခုကျောက်တန်းမြို့လယ်မှ ‘ကျိုက်ပြာဿဒိတနွံ’ စေတီတော် ကြီးကို လွန်ခဲ့သည့် အနှစ်သုံးဆယ်ကျော်က ပြန်လည်တည်ဆောက်ရာတွင် သီရိခေတ္တရာ ပျူခေတ် လက်ရာ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ပစ္စည်းများ တူးဖော်ရရှိခဲ့သည် ။ မြန်မာနိုင်

ငံ ရှေးဟောင်း သုတေ သနဌာနမှ သမိုင်းပညာရှင်များ ပင် သွားရောက်
လေ့လာ၍ သမိုင်းကွင်းဆက်များကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ ကြဖူးသည် ။ စကားချ
ပ်)

ပါဒဘုရင်များ သည် မြို့တော် 'သီဟနန္ဒ' တွင် သာ အစဉ်တစိုက်

ထီးနန်းဆက်ခံခဲ့ကြသော် လည်း ဒုံသတိုင်၊ ဒုံဇိပ်ပြ၊ ဂွမ်းမြို့၊ ချင်စရင်မြို့၊ စသော ကင်းစောင့်မြို့ (၃၈) မြို့တွင် လက်အောက်ခံ မင်းငယ်များ ၊ မြို့စား၊ ရွာစားများ ဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည် ။ သို့သော်လည်း ‘ဒုံသတိုင်’ ခေါ် ယခု သုံးခွမြို့အပိုင် ‘ဘုရားကြီး’ ရွာသားဖြစ်သူ ‘ငသန်လျင်’ က ပါဒမင်းဆက် (၃၄) ဆက်မြောက် ‘အရိနန္ဒရာဇာ’ ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်လိုက်ချိန်မှ စ၍ ပါဒထီးနန်းတွင် မင်းဆက်ပြတ်ကာ ‘ငသန် လျင်’ သည် ‘ချင်စရင်’ ဆိပ်ကမ်းမြို့တွင် သန်လျင်မင်းဆက် ကို ထူထောင်ခဲ့ပေသည် ။ ထိုအချိန်မှ စ၍ ‘ချင်စရင်’ သည် သန်လျင်မြို့အဖြစ် အမည်တွင် ခဲ့တော့၏။ ပါဒထီးနန်းတွင် မင်းဆက်ပြတ်ခဲ့ သော်လည်း ပါဒနှင့်သန်လျင်သည် တသီးတခြားစီ မဟုတ်ခဲ့။ ‘ပါဒသည် သန်လျင်’၊ ‘သန်လျင် သည် ပါဒ’။ ‘ပါဒမင်းသည် သန်လျင်မင်း’၊ ‘သန်လျင်ဘုရင်သည် ပါဒဘုရင်’ ဖြစ်ပေသည် ။ သန်လျင်ထီးနန်းတွင် မင်းဆက် (၆)ဆက် စိုးစံခဲ့ရာ မောင်သန်လျင်မင်း၊ မောင်ဒီမင်း၊ ထမလောက်မင်း၊ ဗညားမဏိရွတ်ပီမင်း၊ သီဟရာဇာမင်း နှင့် ဇေယျသေန မင်းတို့ ဖြစ်ကြသည် ။

သန်လျင်မင်းဆက်၏ နောက်ဆုံးမင်းတစ်ပါးဖြစ်သူ ‘ဇေယျသေနမင်း’ ကား သန်လျင် ထီးနန်း၏ ရာဇပလ္လင်ပေါ်တွင် နောက်ဆုံးသော ထီးဖြူကို စိုက်ထူခဲ့သူပင်။ သူ့လက်ထက်တွင် ပါဒနိုင်ငံတော်ကြီးသည် တစ်စတစ်စ ယိုယွင်းကာ၊ ခပ်သိမ်းသော ဘက်ပေါင်းစုံမှ ခြိမ်းခြောက်မှုကို ခံနေ ခဲ့ရ၏။ ပို၍ ဆိုးရွားသည် မှာ ဇေယသေနမင်းကြီး၏ ‘သုဝဏ္ဏရာဇာဒေဝီ’ ဘွဲ့ခံ၊ ကရင်အမျိုးသမီး ‘နော်ဖော့တလဲ’ တွင် ထီးညွန့်နန်းလျာအဖြစ် သားတော် မထွန်းကားခဲ့ခြင်းပင်တည်း။ မိဖုရားကြီး ၏ ဝမ်းကြာတိုက်တွင် ပဋိသန္ဓေတည်၍ ဆယ်လ၊ လွန်မြောက်သော်လည်း မီးမဖွားနိုင်သဖြင့် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့ရရှာသည် ။ ရုပ်ကလာပ်ကို သုသာန်သို့ ပို့ဆောင်သင်္ဂြိုဟ်စေရာ အခြားသော အသား

စိုင်းများကို မီးလောင်ကျွမ်းသော်လည်း သန္ဓေအိမ်ကို
မီးလောင်ကျွမ်းခြင်း မရှိသဖြင့် သုသာန် မှာ ပင် သမီးတော်တစ်ပါး
ဖွားမြင်ခဲ့ပေသည်။ မွေခွန်း ဟု အမည်တွင် သည်။ သမီးတော် မွေးနှုန်း
မှာ သုသာန်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်သော်လည်း ထီးနန်း
ဆက်ခံခွင့် မရရှိခဲ့ပေ။

သို့ဖြင့် ထီးမွေနှုန်းမွေ ဆက်ခံမည့်သူ ကင်းမဲ့နေသော
ပါဒ ထီးနန်းမှာ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၇၂) ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင်
မင်းဆက်ပြတ်ခဲ့ရတော့သည်။ ပါဒနှင့် သန်လျင်ကို မုတ္တမနှင့် ဟံသာဝ
တီမှ မြို့စားရွာစားများ ခန့်ထား၍ အုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ ထိုမှ စ၍ ‘သီဟ
နန္ဒ’ မြို့တော်ဟောင်းသည် လည်း ၊ အရည်အချင်းညံ့ဖျင်းသော မြို့စော
င့်များ ၊ မြို့စားများ ၏ လက်အောက်တွင် တစ်စ၊ တစ်စ မှေးမှိန်ခဲ့ရ
တော့သည်။

(၄)

ပါဒလက်နက်နိုင်ငံတော်ကြီး တန်ခိုးဩဇာကြီးထွားခဲ့စဉ်က နယ်နိမိ
တ် ကျယ်ဝန်းခဲ့သည့် အလျောက် ရှမ်းလူမျိုးများ ၊ တောင်ဘက်စွန်းမှ ဆ
လုံလူမျိုးများ ၊ ဓနုလူမျိုးများ သည် မူလရှိရင်းစွဲ မွန်၊ ကရင်တိုင်းရင်း
သားများ နည်းတူ တန်းတူအခွင့်အရေးများ ရရှိခံစားခဲ့ရပေသည်။ ပါဒ
ဘုရင် များ သည် လူမျိုးနွယ်စုများ ပါဝင်သော လူမျိုးစု စစ်တပ်များကို
ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးထားကာ၊ နိုင်ငံ တော်၏ နယ်နိမိတ်ကို ကာကွယ်စေ
ခဲ့သည်။ လူမျိုးစု အကြီးအမှူးတာဝန်များ ခွဲဝေအပ်နှင်း၍ အုပ်ချုပ်စေခဲ့
သည်။ အလားတူပင် ‘သီဟနန္ဒ’ မြို့တော်အတွင်းမှာ လည်း ၊ လူမျိုးစုအ
လိုက် ရပ်ကွက် များကို သီးခြားစီ ပိုင်းခြားပေးခဲ့သည်။

ရှမ်းလူမျိုးများ အား မြို့တော်၏ အနောက်တွင် ရှမ်းစုရွာ၊ တမံဦးရွာ၊ ဘန့်ဘွေးကုန်းရွာ စသည့် ရွာကြီးများကို တည်ထောင်ပေးခဲ့သည်။ ။ (ဘွန်ဘွေးကုန်းကျေးရွာမှာ ယခု သန်လျင်-ကျောက်တန်းကားလမ်းနံဘေး၊ ညောင်ဝိုင်းနှင့် တမံဦးရွာအကြားတွင် တည်ရှိပြီး သန်လျင်-ကျောက်တန်းဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော "ဘွန်ဘွေးကုန်းရေလှောင်တမံ" ကြီး တည်ရှိရာ ဒေသ ဖြစ်၏။ စာရေးသူ) ကရင်တိုင်းရင်းသားများ အတွက် မြို့တော်၏ ကျုံးရိုး အနောက်ဖက်နှင့် မြောက်ဖက် တစ်ဝိုက်ရှိ ယခု ကြာကန်ဒိတ်ရွာ၊ ရွှေပျောက်ရွာ၊ ကျိုက်ကမော့ရွာ၊ အဒွတ်တောရွာ ... စသည့်ရွာများ တွင် နေရာချထားပေးခဲ့သည်။ ။

လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည်နှင့် ကုံလုံကြွယ်ဝသော ဘုရင်များ လက်ထက်တွင် ပါဒနိုင်ငံတော်ကြီး သည် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် အတူ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး၍ တိုင်းတစ်ပါးမှ ပင် လေးစား ခန့်ညားခြင်းခံရသလောက်၊ အရည်အချင်းညံ့ဖျင်းသော ဘုရင်များ လက်ထက်တွင် မူ နိုင်ငံတော် အတွင်း ထီးနန်းလုစစ်ပွဲများ တိုင်းတစ်ပါးသားတို့ ၏ စစ်အင်အား စမ်းသပ်ပွဲများ နှင့် ရင်ဆိုင်ရတော့ သည်။ ။ ထိုအခါ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှု ပျက်ပြားကာ မသင့်မမြတ် ဖြစ်ကြရလေသည်။ ။ သို့ဖြစ်ပင် ပါဒနိုင်ငံတော်ကြီး၏ ကံကြမ္မာသည် အမှောင်ထုထဲသို့ ငုပ်လျိုး ကျဆင်း သွားခဲ့ရခြင်း ဖြစ်၏။

ထီးဆောင်းမင်း ကင်းမဲ့နေသော ပါဒနိုင်ငံတော်၏ ‘သီဟနန္ဒ’ မြို့တော်သည် ၊ ပါဒ မြို့ဟောင်းအဖြစ်သို့၊ ထိုမှ တစ်ဖန် မြို့ပျက်ကြီးအဖြစ်သို့ ‘သုဉ်းသုံးဝ’ တိုင်ခဲ့ရလေတော့သည်။ ။

ပါဒ၏ နိဂုံးကို ဖန်တီးလိုက်သူကား၊ မြန်မာနိုင်ငံကို ကျွန်ပြုရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သန်လျင် တွင် ခြေကုတ်စခန်းဖွင့်ထားသော ပေါ်တူဂီနယ်

ချဲ့ ဇွင်ကာကူခေါ် ဖိလစ်ဒီပရစ်တိုခေါ် ငဇင်ကာ ပင်တည်း။ (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဟံသာဝတီပျက်ပြီးနောက် ‘ပေါ်တူဂီငဇင်ကာ’ သည် ရခိုင်ဘုရင်မင်းရာဇာကြီး၏ အစီအစဉ်ဖြင့်၊ သန်လျင်တွင် အခိုင်အလုံ တပ်စွဲနေထိုင်ခွင့်ရခဲ့သည် ။)

ငဇင်ကာသည် နယ်ချဲ့သမားဝီသစွာပင်၊ တိုင်းရင်းသားပဒေသရာဇ်များ ၏ ပဋိပက္ခအတွင်း သွေးကွဲအထင်အမြင်လွဲမှားမှုများ ဖြစ်အောင် ဖန်တီးရင်း၊ သန်လျင်၊ ပါဒနှင့် ဟံသာဝတီ တစ်လွှား တွင် ၊ ဘုရားပုထိုးစေတီ ရုပ်ပွားတော်များ ပါမကျန် ဖျက်ဆီးလေတော့သည် ။ မင်းအဆက်ဆက် ဌာပနာထားခဲ့သည့် ရွှေငွေရတနာ၊ ကျောက်သံပတ္တမြားတွေကို ဖောက်ထွင်းကာ အိန္ဒိယ နိုင်ငံ ‘ဂိုအာ’ ရှိ ပေါ်တူဂီဘုရင်ခံချုပ်ထံ ဆက်သခဲ့သည် ။ ထုထည်ကြီးမားသော ကြေးခေါင်းလောင်းများ ကို အရည်ကျို၍ အမြောက်သွန်းလုပ်သည် ။ ပါဒဘုရင်များ လက်ထက်က ဗိသုကာ အဆောက်အအုံ နှင့် မြို့ရိုးမှ ဂဝံကျောက်ချပ်ကြီးများကိုပါ တစ်လွှာချင်း တူးဖော်ကာ သူ၏ ပေါ်တူဂီနိုင်ငံမြို့တော် ‘လစ္စဘန်း’ တွင် လမ်းခင်းရန် သင်္ဘောဖြင့် တင်ဆောင်သယ်ယူ သွားပြန်သည် ။

‘ငဇင်ကာ’ ၏ ယုတ်မာစဉ်းလဲသော လုပ်ရပ်များကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မွန်၊ ဗမာ၊ ကရင်၊ ရှမ်း စသော ရဟန်းသံဃာတော်များက ဟန့်တားကန့်ကွက်ကြရာ ‘ငဇင်ကာ’ သည် ရဟန်းတော်များ ၏ ကျောင်းသင်ခန်းများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်ရုံမျှမက ရဟန်းတော်များကိုပါ ရက်စက်စွာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ပေသည် ။

နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာညောင်းလာသည် နှင့်အမျှ ပါဒ၏ ကံကြမ္မာသည် အဆိုးရွားဆုံး အခြေအနေ သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရလေတော့သည် ။

နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့ ၏ ကိုလိုနီခေတ်ဦးပိုင်းတွင် လည်း ဗြိတိသျှအာ

ဏာပိုင်တို့ သည် အိန္ဒိယ တိုင်းရင်းသားများအား ပါဒမြို့ဟောင်းဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက်ခွင့် ပြုခဲ့လေသည်။ ဗိသုကာတန်ဖိုး၊ သမိုင်းတန်ဖိုးကို နားလည်ရကောင်းမှန်း မသိကြသော နယ်ချဲ့ လက်ပါးစေတို့ ကလည်း ဂဝံကျောက်အုတ်များ ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် ကောင်းမှုတော်များကို လည်းကောင်း၊ အုတ်တံတိုင်းနှင့် မြို့ရိုးအစိတ်အပိုင်းများကိုလည်းကောင်း မိုက်မဲစွာ ဖြိုချဖျက်ဆီးခဲ့ကြသည်။ ။ ရာပေါင်းများစွာသော ဂဝံကျောက်ချပ်လွှာကြီးများကား မြေပေါ်တွင် အစီအရီ အတုံးအရုံးပင်။ အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသားများ သည် ယင်းဂဝံကျောက်ချပ်ကြီးများကို ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းဌာနသို့ ကန်ထရိုက်ပေးသွင်းခြင်းဖြင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာသွားခဲ့ကြသည်။ ။

ယင်းသို့ဖြင့် "အလျား သုံးတောင်၊ လက်လေးသစ်၊ အနံ တစ်ထောင်၊ လက်လေးသစ်" အတိုင်းအထွာရှိသော ဂဝံကျောက်ချပ်များ သည် သန်လျက်စွန်း မှ သည် ရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်းအနီး တစ်ဝိုက်တွင် သမိုင်းတန်ဖိုး ကင်းမဲ့စွာဖြင့် ရွံ့နွံများ ၏ ဖုံးလွှမ်းခြင်းကို နှစ်ရှည်လများ ခံခဲ့ရတော့၏။

ပါဒနိုင်ငံတော်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဒေသတော်တော်များများ ၌ ပါဒခေတ်၏ ယဉ်ကျေးမှုလက်ရာများကို မကြာခဏ တူးဖော်တွေ့ရှိရတတ်သည်။ ။ သမိုင်းရာစုနှစ်များ နှင့်အတူ မဟာပထဝီ မြေထုအောက်တွင် နစ်မြုပ်နေသည့် ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ သည် မရေမတွက်နိုင် အောင် ရှိချေမည်။

ရန်ကုန်တိုင်း 'ကျော့မှူး' မြို့နယ်သည် ရှေးက မိုင်းသူ၊ တလ (ဒလ) ဟု တွင် ခဲ့သော (ယခု တွံတေး) မြို့လိုပင် အရေးပါသော ဒေသတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ။ ယင်း 'ကျော့မှူး' ကုန်းရိုးတန်းဒေသ တွင် ပါဒခေတ်လက်ရာ

များ ဖြစ်သော ဂဝံကျောက်ဖြင့် တည်ဆောက်ပြုလုပ်ထားသည့် ‘ရေတွင်း’ နှင့် ‘ကျားရုပ်’ များ တူးဖော်တွေ့ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ။ အင်းဂဠုန်၊ ဘုရားကြီး၊ စပါးကန်၊ ကွမ်းခြံကုန်း စသည့် တံတေး-ကွမ်းခြံကုန်း မော်တော်ကားလမ်းတစ်လျှောက်ရှိ ကျေးရွာများမှာ ပါဒမြို့ပြကျေးရွာ ဟောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ။ ယခု ‘ကျော့မှူး’ မြို့နယ်အတွင်းရှိ ‘ဒဒေဇော်’ ရွာအနီးတွင် ရှေးပါဒ ခေတ်က တေလဂူကုလားများ လာရောက်ထိပါးစဉ် ပျက်စီးခဲ့သော သင်္ဘောပျက်များမှ ‘ကျောက်ဆူး ကြိုး’ များ လည်း တူးဖော်ရရှိခဲ့ဖူးသည်။ ။ အလားတူပင် ယခု သန်လျင်ကျောက်တန်းဝန်းကျင်တွင် ရှေးနှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်က ပါဒနိုင်ငံသားတို့ ၏ လက်ရာများ ဖြစ်သော မြေစဉ်အိုးများ ၊ ပန်းကန်ကွဲ၊ အင်တုံကွဲများ ၊ သင်္ဘောသုံး ကြိုးခွေများ ၊ ကျောက်ဆေးတံနှင့် ကြေးလင်ပန်းများ ၊ အုတ်စေတီနှင့် စဉ်ဘုရားများ ၊ ဂဝံကျောက်ရုပ်ပွားတော်များ ၊ အဂ္ဂိရတ်လုံကွဲများ ၊ ဝိဇ္ဇာမိရ် ရသေ့ကြီး တစ်ပါး ဝတ်ပြုနေပုံ ရုပ်တုကြီးတစ်ရုပ်နှင့် ကျောက်ထီးများ ၊ အကောင်းပကတိ တွေ့မြင်နိုင်သေး သည့် ကျောက်လွှာချပ်ကြီးများ စသည့် ပါဒခေတ်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို ‘ပါဒကြီး’ ရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးထွန်းရီ ခေါ် ပြည်တော်သာ ဦးထွန်းရီ အမည်ခံ ရာဇဝင် သုတေသီတစ်ဦးက ငွေကုန်ကြေးကျခံပြီး ၁၉၅၆ ခုနှစ်လောက်က တစ်ကိုယ်တော် တူးဖော်ခဲ့ဖူးသည်။ ။

မည်သို့ဆိုစေ ...

ကျွန်တော်တို့ သည် မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်ခေတ်ယဉ်ကျေးမှုကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့သော ပြဒါးလင်းဂူ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ သီရိခေတ္တရာ ၊ ဗိဿနိုး၊ မြောက်ဦး နှင့် ဝေသာလီမြို့ဟောင်း များ ၌ သမိုင်းရပ်ကြွင်း ရှာပုံတော်လုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာသို့

တင်ပြနိုင် ခဲ့ကြပြီ။ လောလောဆယ်မှာ ပင် ပုဂံ၊
အနော်ရထာဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဘုရင့်နန်းတော်ရာကို အောင်မြင်စွာ တူး
ဖော်၍ အမျိုးသားဂုဏ်သိက္ခာ အလံတော်တစ်စင်းကို
လွှင့်ထူပြသနိုင်ခဲ့ပြန်ပေပြီ။

အလားတူစွာပင် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်က ကျွန်
တော်တို့ ၏ ဘိုးဘေး၊ ရှေး မွန်၊ ကရင်တိုင်းရင်းသားများ တည်ဆောက်
ခဲ့ကြသည့် ပါဒခေတ်၊ ပါဒနိုင်ငံတော်၊ သီဟနန္ဒ မြို့တော်နှင့် ပါဒယဉ်
ကျေးမှုကို သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသနပြု တူးဖော်နိုင်ကြမည် ဆိုပါက ကျ
န်တော် တို့ သည် ရှေးအတီတေကပင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော
လူမျိုးများ ဖြစ်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ခိုင်မာသော သမိုင်းအစဉ်အလာရှိခဲ့သည့်
မြန်မာနိုင်ငံသားတွေဖြစ်ကြောင်း ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် မော်ကွန်းသစ် တ
စ်ရပ် မလွဲမသွေ ရေးထိုးနိုင်ပါဦးမည်။

(၅)

‘သန်လျင်’ သားတစ်ဦးဖြစ်သူ ဆရာ တက္ကသိုလ် ဘုန်းနိုင် က...

"ကမ္ဘာ၌ မြို့အများ ရှိရာ အချို့မြို့များကို ဝိညာဉ်ရှိသောမြို့ (City with a soul) ဟု တင်စား ပြောကြပြီး၊ အချို့မြို့များကိုကား ဝိညာဉ်မဲ့သောမြို့များ ဟု ဆိုကြသည် ။ ‘အေသင်’ တို့ ၊ ‘ရောမ’ တို့ နှင့် တကွ အသက်အတန်ကြီးပြီဖြစ်သော ‘ပါရီ’တို့ ၊ ‘လန်ဒန်’ တို့ ၊ ‘ဗီယာနာ’ တို့ ကို ဝိညာဉ်ရှိ သောမြို့ဟု ဆိုကြသည် ။ နောက်ပေါက်ခေတ်မြို့များ ကို ဝိညာဉ်ရှိသောမြို့များ ဟု မဆိုကြ"

သမိုင်းရှိသော မြို့၌ ဝိညာဉ်ရှိသည် ။ သမိုင်းသက်ရှည်လေ၊ ဝိညာဉ်

က စကားပြောလေ ဖြစ်သည်။ ။ တစ်ဖန် သမိုင်းသည် စာအုပ်ထဲ၌ သာ အိပ်မောကျနေသော သမိုင်းမျိုးဆိုလျှင် ထိုမြို့၏ ဝိညာဉ်သဘောသည် မ ပေါ်လွင်ချေ။ သမိုင်းက မြို့နေလူထုတို့ ၏ စိတ်တွင် အံ့ဩဖွယ်၊ လွမ်းဖွယ်၊ တသဖွယ်၊ မမေ့နိုင်ဖွယ် ရှင်ကျန်နေသေးလျှင် ထိုမြို့၏ ဝိညာဉ် ကိန်းရှိနေသည်။ ။ သမိုင်းဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံကဲ့သို့သော ရုပ်ဝတ္ထုများ ကျန်နေသေးလျှင် ထိုမြို့၏ ဝိညာဉ်သည် ပိုမို၍ စကားပြော တတ်သည်။ ။ မြန်မာပြည်၌ ဝိညာဉ်ရှိသော မြို့အများ ရှိလေသည်။ ။ သရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံ၊ အင်းဝ၊ အမရ ပူရ၊ မန္တလေး၊ ပဲခူး ...၊ ဤမြို့များ ၌ မြေတွင် ရပ်လျက် ခံစားကြည့်ပါ။ စကားပြောသော ဝိညာဉ်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ ။

"ကျွန်တော့်ဇာတိမြေ သန်လျင် ..."

"သူမှာ လည်း စကားပြောသော ဝိညာဉ်ရှိသည် ..."

ဟူ၍ သန်လျင်မြို့၏ သမိုင်းတန်ဖိုးကို ဝိညာဉ်ရှိသောမြို့ ဟူသော ဆောင်းပါးဖြင့် သန်လျင် မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၁) တွင် ဂုဏ်ပြုရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ ။

ဆရာတက္ကသိုလ် ဘုန်းနိုင်၏ ဆောင်းပါးကို နက်ရှိုင်းစွာ ခံစားဆင်ခြင်မိပြီး ကျွန်တော်၏ ဤဆောင်းပါးကို ပါအရပ်ပုံလွှာ (သို့မဟုတ်) သီဟနန္ဒဝိညာဉ်မြို့တော် ဟု ခေါင်းစဉ်အမည် ကင်ပွန်း တပ်ခွင့်ပြုစေချင်ပါသည်။ ။

သုတစွယ်စုံမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ။

